

אבל אם נודע לו תחלה על הקצירה השניה עא-א של זדון שבת ושגגת מלאכות, והפריש על הקצירה חטאת, הרי קרבן חטאת זה שהופרש על הקצירה השניה אינו יכול לכפר על הטחינה השניה, היות והקצירה השניה והטחינה השניה בשגגת מלאכות נעשו, ולכן חייב על כל מלאכה קרבן חטאת נפרד.

אך אינו חייב להביא חטאת על הקצירה הראשונה והטחינה הראשונה משום שהקצירה השניה גוררת את הקצירה הראשונה לפי שנעשתה עמה בהעלם אחד, ומכפרת עליה. והקצירה הראשונה, שמתכפרת בחטאת הזאת, גוררת עמה גם את הטחינה הראשונה שעמה, שתתכפר גם היא איתה.

כי אף על פי שעיקר הקרבן לא בא על הקצירה הראשונה אלא הופרש עבור הקצירה השניה, מכל מקום הואיל והקצירה הראשונה נתכפרה הרי גם הטחינה שעמה נתכפרה, היות ומלכתחלה היו שתיהן תלויות בקרבן אחד. שהרי שתיהן נעשו בשגגת שבת, והקרבן שיכפר על שגגת השבת בהכרח שיכפר על שתיהן, כי אין כפרה לזו בלא זו.

ואילו הטחינה השניה שהיא כנגדה של

ואחר שהפריש את החטאת על שגגת השבת, חזר ונודע לו על קצירה וטחינה השניות של זדון שבת ושגגת מלאכות — אינו צריך להביא חטאת נוספת על הקצירה והטחינה השניה.

וטעמו של דבר, משום שהחטאת שהופרשה כ"חטאת שגגת שבת" לכפרת הקצירה הראשונה, שנעשתה בשגגת שבת, יש בכוחה להיות גוררת גם את כפרת הקצירה השניה, שנעשתה בשגגת מלאכה, שתתכפר אף היא באותו קרבן החטאת.

שהיות והקצירה הראשונה והשניה נעשו שתיהן ב"העלם חטא אחד", שלא נודע לו מחטאו עד לאחר הקצירה השניה [אם כי נודע לו מיום השבת בינתיים], הרי החטאת הבאה על הקצירה הראשונה מכפרת גם על כל הקצירות שנעשו באותו העלם [שהרי העובר פעמיים על אותה עבירה בהעלם אחד מתכפר בחטאת אחת].

וכמו כן, אותה החטאת של שגגת שבת שהופרשה גם כדי לכפר על הטחינה הראשונה [שהרי חטאת שגגת השבת הופרשה עבור הטחינה הראשונה כמו עבור הקצירה הראשונה], הרי היא גוררת גם את הכפרה על הטחינה השניה, שנעשתה בהעלם אחד עם הטחינה הראשונה.

ולפי זה צריך לפרש הכא שהפריש לאחר שנודע לו מכל השגגות, ואז הדבר תלוי בידו על איזו שגגה שירצה יפריש את הקרבן.

וכך פירוש הגמרא: אם נודע לו על הקצירה והטחינה הראשונה, היינו שהפריש עליה את הקרבן, הרי די בקרבן אחד והוא גורר את הכל. ואם נודע לו על הקצירה וטחינה, דהיינו

כפרה של הראשונה, אינה מתכפרת באותו קרבן אלא צריך להביא עליה חטאת נפרדת. כמבואר בגמרא להלן עא ב.

וגם בהפרשה לבד מסתפקת הגמרא שם שיתכן שה"פרשות מחלקות". שאם נודע לו מהשניה לאחר הפרשת הקרבן על הראשונה אינו יכול להתכפר על השניה באותו קרבן.

אחת מהן, והתחייב עליה קרבן חטאת. חזר ואכל עוד כזית חלב שלישי בהעלמו של שני, לפני שנודע לו מאכילתו של השני. ובסוף נודע לו מכולם.

אמר רבא: אם הביא קרבן על הכזית הראשון, שאמר בשעת ההפרשה שיהיה עבורו, הרי ראשון ושני – מתכפרין בו, לפי שנאכלו שניהם בהעלם אחד.

אבל השלישי – אינו מתכפר בו, שהוא לא היה בהעלם אחד עם הראשון. ולא אמרינן שהשני יגרור את השלישי, על אף שהיה עמו בהעלם אחד. שהואיל והקרבן לא הופרש על השני הרי הוא יכול לכפר על השלישי רק באמצעות "גרירה", וגרירה לא אמרינן.

ואם הביא קרבן על השלישי – שלישי ושני מתכפרין בו, לפי שהיו בהעלם אחד, אבל ראשון שלא היה בהעלם אחד עם השלישי אינו מתכפר בו.

אך אם הביא קרבן על האמצעי – נתכפרו כולן! שהרי כולן היו אתו בהעלם אחד.

אביי אמר: אפילו הביא קרבן על אחד מהן, ואין זה משנה איזה הוא – נתכפרו כולן היות ואמרינן "גרירה". ולכן אפילו הכזית שלא הופרש עליו הקרבן גורר עמו את האחרים שהיו עמו בהעלם אחד.

הטחינה הראשונה – במקומה עומדת, שחייב עליה חטאת בפני עצמה. ואינה מתכפרת עם הטחינה הראשונה, אעפ"י שנעשתה עמה בהעלם אחד. כי לא היה מחוייב ששתיהן יתכפרו בחטאת אחת, שהרי אחת מהן נעשתה בשגגת שבת והשניה בשגגת מלאכות. ו"גרירה לגרירה" לא אמרינן. וכיון שהטחינה הראשונה עצמה נתכפרה רק מכח גרירה לקצירה הראשונה, אין בכחה לגרור כפרה נוספת עמה.

אביי אמר: טחינה ראשונה, שהתכפרה בגרירת הקצירה הראשונה, נמי גוררת את הטחינה השניה. כי שם "טחינה" – אחת היא! והיינו, שקרבן אשר התכפרה בו מלאכת טחינה יש בכוחו לכפר על כל חטא של טחינה, אפילו אם הוי בגדר "גרירה לגרירה".

והוינן בה: ומי אית ליה כלל לרבא גרירה?! שהקצירה הראשונה תגרור את הטחינה שעמה למרות שהקרבן לא הופרש על קצירה זו?

אבל הא דקצירה שנעשתה בשגגת מלאכות גוררת קצירה שנעשתה בשגגת שבת לא חשיב "גרירה", כיון שהקרבן הופרש על "קצירה", וכל הקצירות שנעשו בהעלם אחד מתכפרים בקרבן הזה⁽¹⁾.

והא איתמר: אכל שני זיתי חלב בהעלם אחד, ונודע לו על חטאו שחטא באכילת

נחשב לגרירה, כפשיטות לשון הגמרא "קצירה גוררת קצירה". ואעפ"י ששתיהן היו בהעלם אחד, מכל מקום, כיון שזאת היתה בשגגת שבת

שהפריש עליה את הקרבן, הרי צריך שתי קרבנות. תוס' ד"ה נודע. 1. והתוס' מפרשים להיפך. שקצירה וקצירה

שני סוגי שגגות, שזו נעשתה בזדון שבת ושגגת מלאכות וזו בזדון מלאכות ושגגת שבת, וכל מה שלא ידע בשגגה ראשונה נודע לו בשניה, בכל זאת לא אמרינן דהוי כשתי העלמות ויתחייב חטאת נפרדת עבור כל אחת, אלא דהוי שגגה אחת כיון שלא היתה ידיעת חטא בינתיים —

מבעיא לרבי זירא.

דבעי רבי זירא מרבי אסי, ואמרי לה, בעא מינה רבי ירמיה מרבי זירא: קצר או טחן חצי גרוגרת בשגגת שבת וזדון מלאכות, וחזר וקצר או טחן חצי גרוגרת בזדון שבת ושגגת מלאכות, (3) ולא נודע לו ביניהם שחטא — מהו שיצטרפו שני חצאי הגרוגרת של טחינה או של קצירה לשיעור גרוגרת?

וצדדי הספק הם:

האם הוי שגגת שבת ושגגת מלאכות [כשלא

הרי, דרבא לא סבר גרירה. וקשיא ארבא דשמעתין?

ומתרינן: **בתר דשמעה רבא מאביי** את הסברא דגרירה — **סברה**, קיבלה גם הוא. והא דשמעתין אמר לה לאחר שקיבלה מאביי.

ומקשינן: **אי הכי**, דרבא סבר "גרירה", אם כן, **טחינה** הראשונה **נמי תגרר** לטחינה האחרונה, ולמה אמר רבא שטחינה השניה שכנגדה — במקומה עומדת?! (2)

ומתרינן: רק **גרירה** עצמה **אית ליה** לרבא. אבל **גרירה דגרירה לית ליה**. שהטחינה הראשונה עצמה מכח גרירה באה, שנגררה עם הקצירה שעמה, ולא הופרש עליה הקרבן. הילכך אין בכחה לגרור את הטחינה האחרונה.

ואמרינן: **מילתא דפשיטא להו לאביי ורבא**, שקצירה גוררת קצירה, ואעפ"י שהן

וזדון מלאכות וזאת בזדון שבת ושגגת מלאכות, חשיב גרירה. אבל כפרת טחינה שעמה לא נחשבת כגרירה, כי אין כפרה לזו בלא זו.

2. הריטב"א מפרש הקושיא כך: בשלמא אי קיבלה רבא מאחריני, אפשר שכך קיבל שרק גרירה אחת אמרינן ולא שתיים. אבל כיון שאמרת שקיבלה מאביי, הרי הוא סובר גם גרירה לגרירה.

וביאר תוס' הרא"ש דהגמרא קאי באמת על חצי גרוגרת, דפשיטא להו לאביי ורבא דמצטרפים מכל שכן דגרוגרות שלמים. ורבי זירא מיבעיא ליה, אבל לענין גרוגרות שלמים פליגי לגמרי.

ומתרצת הגמרא, שרק מקצת דברי אביי קיבל ולא כולם. דבגרירה הודה לו, ובגרירה לגרירה לא הודה לו.

ועוד ביאר, שרבי זירא נסתפק בשניהם, והגמרא מביאה רק סוף דבריו, שאם תימצי לומר בגרוגרות שלמים שאין מצטרפים, אכתי יש להסתפק בחצאי גרוגרות. וראיה לזה ממה שהשיב לו שתי תשובות: א. חלוקין לחטאות. ב.

3. לכאורה קשה: מכך שרבי זירא לא שאל אלא בחצי גרוגרת, משמע דבגרוגרות שלמים פשיטא

נודע לו ביניהם שחטאן כהעלם אחד וכשגגה אחת, ויצטרפו.

או הרי כשתי העלמות ושתי שגגות, שבכל אחת פחות מכשיעור, ואינו חייב עליהן.

אמר ליה: הרי הם חלוקין לחטאות, (4) שאילו היה בכל אחת מההעלמות כשיעור גרוגרת, היה צריך להביא קרבן חטאת נפרד על כל אחד מהשגגות בנפרד, ומשמע שהן שתי שגגות, (5) הילכך גם לא מצטרפין להתחייב על ידי צירוף של פחות מכשיעור מכל אחת מההעלמות.

אמר ליה: וכי כל חיבא ד"חלוקין לחטאות" לא מצטרפי חצאי שיעורים? ומי יימר שהדברים תלויים זה בזה.

והתנן: אכל כזית חלב, וחזר ואכל כזית חלב בהעלם אחד, ואפילו הפסיק ביניהם יותר מכדי אכילת פרס דהוי להו שתי אכילות — אינו חייב אלא חטאת אחת, כיון שהיו בהעלם אחד.

אכל חלב ודם ונותר ופיגול בהעלם אחד, שלא נודע לו באמצע שאכל דבר איסור — חייב על כל אחת ואחת, על כל איסור קרבן נפרד.

זו חומר במינין הרבה ממין אחד.

אך לענין זו דלהלן, יש חומר במין אחד ממנין הרבה:

שאם אכל חצי זית, וחזר ואכל חצי זית ממין אחד של איסור, בהעלם אחד, ולא הפסיק ביניהם יותר מכדי אכילת פרס — חייב חטאת.

ואילו אם היו חצאי הזיתים משני מינין של איסור — פטור מקרבן כיון ששני איסורים שונים אינם מצטרפים לשיעור כזית.

והוינן בה: וכי "ממין אחד חייב" צריכא למימר שחייב? והרי פשיטא שהם מצטרפין!

ואמר ריש לקיש משום בר תוטני: הכא במאי עסקינן, כגון שאכלו בשני תמחויין, שהתבשלו בשתי צורות, כגון חצי כזית אחד צלי וחצי כזית אחד מבושל. ורבי יהושע היא, דאמר: תמחויין מחלקין! שאם אכל שני כזיתים חלב, כל אחד בתמחוי אחר [אפילו בהעלם אחד], מביא על כל כזית קרבן אחר.

מהו דתימא: אמר רבי יהושע בין לקולא בשני חצאי זיתים, שהתמחויין מחלקין ביניהם ואינם מצטרפים לחיוב קרבן, בין לחומר בשני כזיתים לחייב קרבן על כל תמחוי.

כאביי ורבא. הילכך אמרה דמיבעיא ליה לרבי זירא, ואין ספק מוציא מידי ודאי. אבל אי הוי אמרה דפשיטא ליה לאחריני היה אפשר לומר דהלכה כוותיה.

5. לשיטת התוס' [עייין הערה 1], הטעם דחלוקין לחטאות משום דלא אמרינן גרירה, תוס' שם.

ולא מצטרפין. ומשמע שעל שניהם שאל. שאם לא כן, היה לו להשיב "הואיל וחלוקין לחטאות — לא מצטרפין".

4. הקשה השפת אמת, למה לא אמר לעיל דמילתא דפשיטא להו לאביי ורבא — פשיטא ליה לרב אסי [או לרבי זירא] שחלוקין לחטאות? ותירק, משום דהגמרא סבירא לה להלכה

קא משמע לן מתניתין: דלקולא לא אמר. אלא שני חצאי זיתים מצטרפים אפילו בשני תמחויין. ורק לחומרא לחייב שתיים חטאות קאמר.

ומסקינן לקושיא: והא הכא, בשני תמחויין, דחלוקין לחטאות, ובכל זאת קא מצטרפי לשיעור.

והכי נמי נימא לענין שני חצאי גרוגרת בשבת?!

אמר ליה: מר, ארישא דמתניתין מתני לה להא דריש לקיש, ולכן קשיא ליה. אבל אנן — אסיפא מתנינן לה, ולא קשיא לן.

דקתני בסיפא משני מינין פטור. והוינן בה: וכי צריכא למימר ששני חצאי שיעורים של איסורים שונים לא מצטרפים לשיעור כזית?!

ואמר ריש לקיש משום בר תוטני: לעולם מיירי ממין אחד של איסור. ואמאי קרי ליה שני מינין? משום שאכלו בשני תמחויין. ורבי יהושע היא דאמר תמחויין מחלקין.

והא קא משמע לן: דאמר רבי יהושע בין לקולא בין לחומרא מחלקין התמחויין. הילכך לא מצטרפי שני חצאי הזיתים אפילו ממין אחד, הואיל והם משני תמחויין. ולענין שבת נמי אמרינן, הואיל וחלוקין לחטאות לא מצטרפי.

ומקשינן: מדאמרת שהסיפא מדברת במין אחד ושני תמחויין, מכלל, דרישא דקתני עא-ב בה ממין אחד חייב, המדובר הוא במין אחד ותמחוי אחד.

ואם כן תיקשי: וכי צריכא למימר שבכגון זה מצטרפים שני החצאים?!

ומתריצין: אמר רב הונא: הכא במאי עסקינן: כגון שהיתה לו ידיעה בינתיים! שנודע לו בין אכילות שני חצאי הזיתים שחטא.

ורבן גמליאל היא, דאמר: אין ידיעה לחצי שיעור! שאעפ"י שהידיעה מחלקת בשיעורים שלמים, שאם נודע לו בין כזית לכזית שחטא ושוב שכח ואכל את הכזית השני מביא שתי חטאות, כל זאת בנודע לו על אכילת כזית. אבל ידיעה שבין שני חצאי זיתים אינה מחלקת, אלא הם מצטרפים על אף שהיתה לו ידיעה ביניהם. כי ידיעת חצי שיעור לאו "ידיעת חטא" היא.⁽¹⁾

איתמר: אכל שני זיתי חלב בהעלם אחד, ונודע לו על אכילת הכזית חלב הראשון, וחרז ונודע לו על השני.

רבי יוחנן אמר: חייב שתים.

והגמרא לקמן מסתפקת אם מדובר שידיעת השני היתה דוקא לאחר הפרשת הקרבן על הראשון, ומשום כך אין הקרבן שהופרש על הראשון יכול לכפר על השני, על אף שהיה

ותירץ, דהכא איכא טעמא בדבר לחלק ביניהם. כי רבן גמליאל סובר שרק ידיעה שאחר חטא גמור, כגון אחר אכילת שיעור שלם שהוא

1. הקשה הריטב"א, אם כן הדרא קושיא לדוכתיה, דחזינן הכא לרבן גמליאל דחלוקין לחטאות, ומצטרפי.